

Utenriksdepartementet
vendepunkt@mfa.no

Dato

03.07.2026

Vår referanse

26/56700

Innspill fra Universitetet i Bergen til planlagt stortingsmelding om norsk utviklingspolitikk (Prosjekt Vendepunkt).

Universitetet i Bergen (UiB) ønsker å understreke betydningen av langsiktig høyere utdannings- og forskningssamarbeid med universiteter i lav- og mellominntektsland. Slike samarbeid bør ikke sees på som et tillegg til utviklingssamarbeid, men som kritisk infrastruktur for varig lokal verdiskapning, og bør være en sentral og styrket del av Norges framtidige utviklingspolitikk.

I en tid preget av geopolitisk uro, økende press mot demokratiske institusjoner og store globale utfordringer knyttet til klima, helse, ulikhet og migrasjon, er investeringer i kunnskap viktigere enn noen gang. Universiteter er ikke bare arenaer for utdanning og forskning; de er samfunnsbærende institusjoner som bidrar til kritisk tenkning, kunnskapsbasert politikkutforming, offentlig debatt og utvikling av kompetente samfunnsledere. Slik utgjør de en grunnleggende del av infrastrukturen for velfungerende og robuste demokratier.

Norge har gjennom flere tiår bygget opp sterke partnerskap mellom norske universiteter og universiteter i lav- og mellominntektsland. Disse samarbeidene har gitt resultater langt utover enkeltprosjekter og kortsiktige bistandsmål. De har bidratt til å styrke institusjoner, utvikle forskningskapasitet, utdanne nye generasjoner forskere og fagpersoner, og etablere varige nettverk mellom land og regioner.

Det er nettopp denne langsiktigheten som gjør universitetssamarbeid til et effektivt utviklingspolitisk virkemiddel. Demokratiske samfunn bygges ikke gjennom enkeltstående tiltak, men gjennom investeringer i mennesker, institusjoner og kunnskap over tid. Universiteter spiller en unik rolle ved å kombinere alle disse dimensjonene. De utdanner lærere, helsepersonell, jurister, ingeniører, journalister, forskere og offentlige ledere – yrkesgrupper som er avgjørende for samfunnsutvikling og demokratisk styring.

Postadresse

Universitetet i Bergen
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandlar

Kristin Svartveit
Telefon: +47 55584995
Mobil: +47 99297748
E-post: kristin.svartveit@uib.no

Norsk støtte til høyere utdanning og forskning må derfor forstås som mer enn støtte til akademiske aktiviteter. Når Norge legger til rette for langsiktige partnerskap mellom universiteter, bidrar vi samtidig til å styrke institusjoner som fremmer akademisk frihet, kritisk refleksjon, kunnskapsbaserte beslutninger og deltakelse i offentligheten. Dette er grunnleggende verdier for demokratiske samfunn og sentrale forutsetninger for bærekraftig utvikling.

I dagens geopolitiske landskap ser vi at akademisk frihet og uavhengige kunnskapsinstitusjoner utfordres i mange deler av verden. Nettopp derfor blir internasjonale universitetsnettverk og forskningssamarbeid stadig viktigere. De bidrar til å opprettholde åpne kunnskapsfellesskap, fremme internasjonal forståelse og bygge tillit på tvers av landegrenser. Samtidig styrker de partnerinstitusjonenes evne til å møte lokale og globale utfordringer med forskningsbasert kunnskap.

Mange av de mest grunnleggende menneskerettighetene; retten til liv, helse, mat, arbeid og tilfredsstillende levekår, er i dag uløselig knyttet til klimaendringer. For store deler av verdens befolkning manifesterer klimaendringene seg gjennom havet: i form av havforsuring, stigende havnivå, tap av fiskeressurser og ødelagte kystøkosystemer. For små øystater og kystsamfunn i det globale sør er dette ikke abstrakte utfordringer, men eksistensielle realiteter. Når havet endres, endres også grunnlaget for liv og utvikling.

Norge er en havnasjon. Vi leder FNs Havpanel, og har internasjonale sterke forsknings- og kunnskapsmiljø innen hav. Vår humanitære og menneskerettsinstitusjoner står også i en sterk havrelatert tradisjon. Videre har vi en lang tradisjon for å knytte utviklingspolitikk til kunnskapsbasert praksis. Kompetansen kan i større grad mobiliseres for å styrke koblingen mellom utviklingspolitikk, klima og menneskerettigheter.

UiB mener at høyere utdanning og forskningssamarbeid bør gis en tydeligere og mer strategisk plass i Norges framtidige utviklingspolitikk. Langsiktige programmer for institusjonsbygging, forskningssamarbeid og kapasitetsutvikling bør styrkes og videreutvikles som en integrert del av norsk internasjonal innsats.

Vi anbefaler at den nye utviklingsmeldingen:

- Anerkjenner høyere utdanning og forskning som en grunnleggende forutsetning for bærekraftig utvikling og demokratibyggning.
- Styrker langsiktig finansiering av samarbeid mellom norske universiteter og universiteter i lav- og mellominntektsland.
- Legger økt vekt på institusjonsbygging og kapasitetsutvikling i universitetssektoren, fremfor kun prosjektbaserte tiltak.

- Ser akademisk frihet, kunnskapsutvikling og internasjonalt forskningssamarbeid som sentrale elementer i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.
- Sikrer at høyere utdanning og forskning inngår som en tydelig del av Norges bidrag til globale fellesgoder, demokratiutvikling og bærekraftmålene.
- Integrerer havet på tvers av politikkområder: i arbeidet med matsikkerhet, helse, næringsutvikling og ikke minst klimatilpasning.

Med vennlig hilsen
Margareth Hagen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.